

הדג שבלע את הפתיון

ע. כהן

בקיץ 1975 הוצבתי כאחראי על כל נושא החקירות בנפות חברון ובית-לחם. ידעתי כי אני הולך לתפקיד קשה, מורכב, הן בגלל היקף פעילות הטרור, שהייתה בעיקר בנפת חברון והן בגלל אופי האוכלוסייה.

אוכלוסייה זו של תושבי ההרים כללה הן את העיר חברון והן את הכפרים הערביים, שכללו בין היתר את יטא, חלחול, דזרא ובני נעים, ממערב לעיר עד גבולות הקו הירוק והן את הכפרים המזרחיים של חב-רון, כפרים הרדיים על גבול מדבר יהודה. מאז ומתמיד ידענו כי אוכלוסייה הררית כפרית ומבודדת, הינה אוכלוסייה, שקשה לחדור אליה וקל למחבלים להיטמע בתוכה ולפעול שם בחופשיות.

בקיץ זה עברנו סדרה קשה של פיגועים בירושלים, כאשר המאמץ לחשיפת המפגעים בטרם יפעלו שוב, היה רב ומתיש. באוקטובר או בנובמבר 1975 התקבלו ידיעות על תושב אחד הכפרים שבנפת חברון, אשר מתכנן חיסולו של אחד מרכזינו.

ידיעה כזו הייתה מטרידה במיוחד, והאת בשים לב, לכך שאותו תושב נחשד על-ידי האוכלוסייה המקומית כמי ששיתף פעולה עם ישראל והחליט כי הדרך להוכיח כי אינו כזה הינה ברצינתו של רכז האיזור. ברור כי לחשדות נגד אותו אדם לא היה ביסוס. נראה כי השמועות הופצו על רקע תחרות על ליבה של אישה בין שני גברים.

בשלהי אוקטובר 1975 נחשפה פרשייה, שאנשיה נמנו בעיקר על המפלגה הקומוניסטית הירדנית, אשר פעלה כארגון חשאי כבר בתקופת הירדנים וחבריה נחשבו כמי שמכירים את נושא החקירות ונושא הפעילות החשאית וכמי שתודרכו לפעול בתאים קטנים וממוזרים לפי שיטות רוסיית קלאסיות. החקירה התפתחה מקבוצה של תלמידי תיכון ועלתה במעלה עד למפקדה האזורית של נפת חברון.

הדג הבכיר שכלל שלושה ארבעה אנשים מבוגרים, מנוסים ומשורר פשפים בפעילות חשאית ובחקירות בזמן השלטון הירדני, ידעה לפעול בצורה יעילה תוך שמירה על מידור וכללי חשאיות.

כאשר התחלנו בדרגים הנמוכים והגענו עד למעלה הפירמידה, חשפנו את כל הפעילות החשאית, שהתבצעה על-ידם, פעילות שהייתה בשלבי הכנות לפעילות מזוינת, כפי שאכן קרה מעט מאוחר יותר ונחשפה באיזור השומרון, שם הוקמה זרוע צבאית של המפלגה, שנשאה את השם "חזית לאומית פלסטינאית" (חל"פ).

בתיקו של אחד העצורים בנפת חברון הייתה ידיעה סתמית על כך, שנראה משוחח עם מי שנחשבה כבת-זוגו או כאהובתו של אותו מבריקש המתכנן את רציחתו של הרכז.

האיש נעצר, אך לא מיהרנו לחקרו. הוא הושב ביחד עם עשדות עצירים אשר בסופו של דבר היו כפופים לו בין במישורין ובין בעקיפין. עיניו כוסו בפלגליט. כך גם לגבי כל העצורים, שהמתינו לחקירה יחד איתנו. מידי פעם הגיע אחד החוקרים בצוות ושאל, מי רוצה לסיים את החקירה? הוא הוסיף: "טוב בואו איתי", תוך שהוא לוקח את אחד העצורים לפי בחירתו.

ברור שהאיש לא הרים את ידו ולא בחר להודות ולסיים את החקירה. הוא נשלח לתא המעצר, שם המתין לחקירתו. מהלך זה חזר על עצמו עוד ועוד פעמים, כאשר בכל פעם נשלח עצור אחד לחקירה כבי

כול ומועבר לכלא.

בשלב מסוים התחלנו לשמוע צעקות "מיג'ור" "שוויש". היה ברור כי הדינמיקה נוצרה וכי המהלך של הרצון להודות לא מחכה ליוזמה שלנו, אלא מתחילה יוזמה של העצורים שרוצים לדבר. עצירים אלה נלקחו אחד לאחד לחקירה, שם פרטו את כל הידוע להם אודות פעילי תם החשאית והתא עליו נמנו.

מהלך זה נמשך שלושה-ארבעה ימים כאשר מספר העצורים הסר בבנים את הבכירים והבוגרים הולך ומתמעט. בשלב מסוים גם אלה החלו לבקש את ה"שוויש" שיקח אותם לחקירה. היה ברור שחשנו שבידה טוטאלית של כל העצירים. הבאתי לפני את העצור, עליו הוזכרה הידיעה בדבר בת זוגו של המבוקש.

ממהלך החקירות ידעתי את כל אשר ניתן לדעת אודות פעילותו של עצור זה. הוא לא יכול היה לחדש לי דבר ולכן ויתרתי, בשלב זה, על החקירה אודות פעילותו הישירה ושאלתי, מה לו ולאותה אישה ועל מה שותחו בפגישתם, אשר נצפתה על-ידי אחד ממקורותינו.

הוא השיב כי היא סיפרה על כך, שהיא בדרכה אל בית משפחתה, שם אולי תיפגש עם אהובה.

לא הייתי צריך יותר מזה. הבנתי כי יש בידינו מוביל ללכידתו של המבוקש. דיווחתי על כך למטה מפקד המרחב, אשר זימן דיון דחוף בהשתתפות אנשי יחידת המבצעים, רכזי נפת חברון ואנוכי.

נתבקשנו להעלות הצעות ולהעריך את המימנות הדיווח ומשמעותו. אני הערכתי כי הדיווח הינו נכון וכי הוא עשוי לתת לנו מוביל טוב ללכידתו של המבוקש.

סוכם, כי נשלח איש-חוליה מבצעית לחברון על מנת שינסה להיפגש עם בעל הבית, בו אולי הסתתר המבוקש, זאת על-מנת לקבל אינדיקציות באם אכן נצליח ליירט את המבוקש.

איש החוליה המבצעית שנבחר נמנה על "שבי ציון", הכינוי לאנשי "פתח", אשר ברחו מירדן לישראל בספטמבר השחור, נקלטו כאן וחל-קם הסכים לשתף איתנו פעולה.

נכוונתם זו עמדה במבחן והם ביצעו לא-מעט פעולות סיור ואיסוף מידע ממטרות נקודתיות, שהופנו אליהן.

איש החוליה המבצעית תודרך להגיע לחברון וליצור "קשר מקרי". נבדקו אפשרויות שונות ליצירת המפגש ולבסוף סוכם, שהפגישה המתקרת תתרחש בבית-קפה, שם נהג אותו אדם לבלות מפעם לפעם.

האיש נשוי פלוס ילדים, בשנות השלושים, טיפוס יוצא-דופן אשר בדיעבד התברר כי אחד מתחביביו היה לצפות דרך חלונות בתים על נשים המתפשטות ועל בני זוג המקיימים יחסי מין במיטתם, דבר שגרם לו סיפוק עצום. אותו איש לא בחל "בקינים יחסי מין" גם עם חיות (כלבים וחמורים), כפי שסופר מאוחר יותר.

בבית הקפה נוצר המפגש האקראי והתפתחה שיתח בין השניים. סיור של צה"ל עבר באיזור ואיש החוליה המבצעית התבטא, "אם היו לי כרגע הרימונים הייתי זורק על הג'יפ". היה זה פיתוי, שהאיש לא יכול היה לעמוד בו.

מכאן ואילך הדברים התפתחו במהירות. מטרטנו כפי שתודרך איש החוליה המבצעית הייתה למשנך את האיש לפגישה בירושלים, שם לחטוף אותו לחקירה מהירה מתוך כוונה להביאו להודאה מהירה ככל שאפשר, שאמורה לאמת או להפריך את המיוחס לו.

הדג בלע את הפתיון ושאל, "איפה יש לך רימונים?" התשובה הייתה: